Менаџерска економија – едногодишна студиска програма од втор циклус на студии на Економски институт - Скопје

Предметна програма од втор циклус студии					
1.	**Наслов на наставниот предмет**	**Економија на животна средина**			
2.	**Код**	**МЕК4203/2022**			
3.	**Студиска програма**	Менаџерска економија			
4.	**Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)**	Економски институт, Скопје, УКИМ			
5.	**Степен (прв, втор, трет циклус)**	Втор циклус			
6.	**Академска година/семестар**	*2022/2023*	**7.**	**Број на ЕКТС**	5
8.	**Наставник**	проф. д-р Наташа Данилоска проф. д-р Катерина Хаџи-Наумова Михајловска			
9.	**Предуслови за запишување на предметот**	*Завршен прв циклус студии (240 кредити)*			
10.	**Цели на предметната програма (компетенции):** Класичната економија ја нагласува неопходноста од правилна алокација на ресурсите и подобрување на производствената ефикасност во услови на пазарна економија, односно, производство на точен број на стоки и нивна дистрибуција до потрошувачите, со цел да се добие најголема корист од нив. Според ова сфаќање, производствените одлуки направени на основа на пазарната понуда и побаручка водат кон постигнување на Парето отимумот и максимизирање на благосотојбата. Сепак, овој теоретски приод ги игнорира недостаоците на пазарот коишто може да довевдат до неефикасност, која честопати е поврзана со животната околина. Имено, постоењето на екстерналии од типот на сулфурен диоксид, јаглероден диоксид или пак јавно добро како што е чистиот воздух, не се сметаат за дел од традиционалната пазарна економија, па оттука не се ни земаат предвид при носење и/или анализа на економските одлуки. Оваа предметна програма има за цел да ги пренесе теоретските основи за одржливо користење на расположливите ресурси, односно да се изучат економските основи за носење на одлуки во насока на зачувување на природните ресурси и животната средина. **Оспособен за (компетенции):** Преку овој предмет студентите ќе се оспособат за користење на економски методи и алатки за анализа на основните проблеми на животната средина, како и за зајакнување на вештините за групна работа. Ќе се подобри способноста на студентот за спроведување на професионални економските истражувања и презентации на стручни предлози, трудови, како и презентации. Исто така, ќе се зголеми способноста на студентот за анализа на политиките за животна средина преку подлабоко разбирање на економското однесување и стимулативните мерки;				

11.	**Содржина на предметната програма:**
	
	- Животна средина и одржлив развој
	- Животната средина како економско и општествено богатство
	- Економика на природни ресурси
	- Економика на квалитетот на животната средина
	- Стратегии за контрола на загадувањето на животната средина
	  - Стандарди за животна средина
	  - Даноци на емисии и субвенции
	  - Дозволи за преносливи испуштања
	- Економски анализи кои се користат во животната средина
	  - Анализа на влијанието
	  - Анализа на трошковна ефикасност
	  - Квантифицирање на трошоци и приходи
	  - Анализа а ризик
	- Политика и законодавство за заштита на животната средина			

12.	**Методи на учење:** Предавања и интерактива настава поддржана со компјутерски и видео презентации, надополнети со дискусии, изработка на групни или индивидуални семинарски работи и нивна јавна презентација и одбрана. Во текот на предавањата ќе се практикува поттикнување на дискусии, форуми и дебати. Предвидени се и консултации со студентите.			
13.	**Вкупен расположлив фонд на време**		15 недели 5 ЕКТС x 30 часови = 150 часови Неделен фонд на часови (1+1)	
14.	**Распределба на расположливо време**		12 недели + 3 недели консултации 15+15+120=150 часови	
15.	**Форми на наставните активности**	**15.1.**	Предавања-теоретска настава	15 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	15 часови
16.	**Други форми на активности**	**16.1.**	Семинарска работа	30 часови
		16.2.	Самостојни задачи	45 часови
		16.3.	Домашно учење	45 часови
17.	**Начин на оценување**			
	17.1.	Тестови		60 бодови
	17.2.	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)		30 бодови
	17.3.	Активност и учество		10 бодови
18.	**Критериуми за оценување (бодови/оценка)**	до 61 бода		5 (пет) (F)
		од 61 до 68 бода		6 (шест) (E)
		од 69 до 76 бода		7 (седум) (D)
		од 77 до 84 бода		8 (осум) (C)
		од 85 до 92 бода		9 (девет) (B)
		од 93 до100 бода		10 (десет) (A)

19.	**Услов за потпис и полагање на завршен испит**	*Редовност на настава и вежби, проектна задача*				
20.	**Јазик на кој се изведува наставата**	*Македонски јазик*				
21.	**Метод на следење на квалитетот на**	*Механизми на интерна евалуација*				
22.	**ЛИТЕРАТУРА**					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Barry C. Field, Martha K. Field	Environmental economics	McGrow Hill, USA	2016
		2.	Џон Брејди, Олсон Џон Питер, Рамлар, Ј. Медерер, Т. Обертхир, Р. Б. Хеиман и Х.	Управување со животната средина во организации	Коста Абраш-Охрид	2009
		3.	Недановски Пеце	Економски аспекти на заштитата на животната средина	Економски факултет, Скопје	2004
	22.2.	**Дополнителна литература**				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Данило Ж. Марковоќ, Богдан Б. Илиќ, Жарко Л. Ристиќ	Еколошка економија	ЕтноСтил, Белград	2012
		2.	Џ. П. Крег, Д. Џ. Воган и Б.Џ. Скинер	Ресурси на земјата-Потекло, употреба и влијаниев врз животната средина	Три	2009

12.	**Методи на учење:** Наставата се изведува во облик на предавања со дискусии, со интерактивни методи кои вклучуваат самостојни задачи на студентите, презентации и друго.			
13.	**Вкупен расположлив фонд на време**		15 недели 5 ЕКТС x 30 часови = 150 часови Неделен фонд на часови (1+1)	
14.	**Распределба на расположливо време**		12 недели + 3 недели консултации 15+15+120=150 часови	
15.	**Форми на наставните активности**	**15.1.**	Предавања-теоретска настава	15 часови
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	15 часови
16.	**Други форми на активности**	**16.1.**	Семинарска работа	30 часови
		16.2.	Самостојни задачи	45 часови
		16.3.	Домашно учење	45 часови

17.	**Начин на оценување**		
	17.1.	Тестови	60
	17.2.	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)	30 бодови
	17.3.	Активност и учество	10
18.	**Критериуми за оценување (бодови/оценка)**	до 61 бода	5 (пет)
		од 61 до 68 бода	6 (шест)
		од 69 до 76 бода	7 (седум)
		од 77 до 84 бода	8 (осум)
		од 85 до 92 бода	9 (девет)
		од 93 до100 бода	10 (десет)
19.	**Услов за потпис и полагање на завршен испит**	*Редовност на настава и вежби, проектна задача*	
20.	**Јазик на кој се изведува наставата**	*Македонски јазик*	
21.	**Метод на следење на квалитетот на наставата**	*Механизми на интерна евалуација*	

22. ЛИТЕРАТУРА

22.1. Задолжителна литература

Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.	W. Kip Viscusi, Joseph E Harrington and John M. Vernon	Economics of Regulation and Antitrust 4th edition	MIT Press	2005
2.	Robert Baldwin, Martin Cave, Martin Lodge	Understanding Regulation: Theory, Strategy and Practice,	Oxford University Press	2013
3.	Карлтон, Д.В. и Перлоф, Ц.М	Модерна индустриска организација (превод од Влада)	Табернакул	2010

	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	H.Craig Peterson	Business and government, Third Edition	Harper&Row, New York	1989
		2.	Richard A. Posner	Theories of Economic Regulation	NBER Working Paper No. 41	1974
		3.	Фити Таки	Современите микроекономски концепции и државната регулација	Економски факултет – Скопје и МАНУ	2009